פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH زو هدريخ

גיליון 24, 10 ביוני 2020

אור אדום

הפגנת אלפים נגד הסיפוח בכיכר רבין; דרושה מערכה יהודית-ערבית עקבית ונחושה נגד הכיבוש

"לא קיבלתי אור ירוק מהממשל האמריקאי כדי לקדם את הריבונות", התוודה ראש הממשלה בנימין נתניהו בשיחה שקיים עם נציגי המתנחלים ביום ראשון (7.6). אין בינתיים אור ירוק מבעל הבית, אבל במוצ"ש (6.6) קיבלו נתניהו וממשלתו אור אדום חד-משמעי להמשך מדיניות הסיפוח הכיבוש מאלפי יהודים וערבים שהתכנסו בכיכר רבין בתל-אביב (על ההפגנה - ר' השער האחורי בגיליון זה).

העצרת הגיעה – באופן חריג במאבקים נגד הכיבוש – לכותרות הראשיות בעיתונות המקומית, וזכתה בסיקור נרחב גם בכלי התקשורת בעולם. זו הייתה הפגנת כוח של מחנה השלום והשמאל, חרף המכשולים הרבים שעמדו בדרך: נגיף הקורונה שטרם חלף (ואף מנע מכמה מהח"כים של חד"ש להתייצב במקום), קמפיין הדיסאינפורמציה שנוהל נגד היוזמה המשותפת, ועמדת המשטרה שניסתה למנוע את קיום ההפגנה, בשירות ממשלת הימין.

אך הנחישות שגילו המארגנים סיכלה את הניסיונות לפגוע בהפגנה, ואף הניבה את צירופם של משתתפים נוספים לקואליציה. עשרות רבות של מפלגות, תנועות וארגונים התגייסו להצלחת האירוע. שוב הוכיחו מק"י וחד"ש, כפי שעשו פעמים אינספור בעבר, שביכולתן לגבש סביבן מחנה גדול ולהציב תמרור "עצור!" בפני ממשלות הכיבוש והנישול.

חד"ש ומק"י בפעילות הציבורית, כמו גם בכנסת במסגרת הרשימה המשותפת, הן הכוח האופוזיציוני הנחוש והעקבי בפני הימין שבשלטון. יש להצטער ששותפותיה של חד"ש בכנסת, רע"ם, בל"ד ותע"ל, לא הבינו את גודל השעה ולא התייצבו יחד עם אלפי המפגינים בכיכר רבין.

במוצ"ש האחרון קם מחנה שלם על רגליו – אבחנה המשתקפת גם מעל דפי העיתונות הממסדית. אבל לא די בכך. על הפגנת כוח זו להיות נקודת ההתחלה של מערכה עממית רחבה נגד הסיפוח. חיוני שכל הגורמים שעשו יד אחת להצלחת העצרת יוסיפו לפעול יחד ולצרף תנועות ואזרחים נוספים לקואליציית השלום הישראלי-פלסטיני הצודק.

אין מקום לפסילות ולחרמות – המטרה חשובה יותר מחילוקי דעות זמניים. כפי שנכתב במסר ששלחה השבוע תנועת "שוברים שתיקה" לפעיליה בעקבות ההפגנה: "אנחנו נהיה הקיר שעליו יישבר הכיבוש. לא נעצור עד שנצליח. יחד אנחנו כוח - יהודים וערבים".

דברים בשם אומרם

יבין הלא מבין

"דב חנין, סוציאליסט, איש מפלגת חד"ש, שפרש לפני שנה מהכנסת לאחר קדנציה של 13 שנה, אינו שותף־מנהל בבנק השקעות בוול סטריט ולוביסט של אמזון, גוגל וקומקאסט - שלוש מהחברות הגדולות בעולם. תמר גוז'נסקי, שתגיע השנה לגבורות, לשעבר ח"כית מטעם חד"ש, קומוניסטית בהשקפת עולמה, אינה שותפה בצוותי הניהול של שלוש מיצרניות ציוד התקשורת הגדולות שפעלו בעולם בשני העשורים האחרונים - סיסקו, אריקסון ונורטל - וממילא ידיעותיה בתחום הביג דאטה, מחשוב ענן וסיבים אופטיים הן ככל הנראה מוגבלות מאוד. כל התיאורים האלה ועוד רבים אחרים לקוחים מהטור הסאטירי שפרסמתי בשבוע שעבר, והם מופרכים כמובן. אבל כל האמור לעיל אינו מובא כאן כתירוץ לטעות שעשיתי".

(גיא רולניק, "דה מרקר", 5.6)

אהבה התלויה בדבר

"הסתה גזענית, סיפוח, לינץ' במערכת המשפט ואיומים על חוקרי המשטרה, ומה מטריף את גנץ? שרגב אמרה שהוא לא מתאים להיות ראש ממשלה. פעם ראשונה ואחרונה שאני מסכים עם מירי רגב".

(ח"כ עופר כסיף בטוויטר, 27.5)

ההסתדרות: אם אין לחם תאכלו עוגות

"לרגל חג השבועות, נערכה בבית ההסתדרות בתל-אביב תחרות עוגת הגבינה הטעימה ביותר בקרב עובדי ועובדות ההסתדרות בכל הארץ. במקום הראשון זכתה העוגה של עוזי שדה ממרחב הנגב. במקום השני זכתה העוגה של עורכות הדין מאיה צחור והילה גבר מהלשכה המשפטית לאיגוד מקצועי. במקום השלישי זכתה העוגה של הילה יפתח ושירה משאצי מאגף מינהל ומנהלת לצירוף חברים".

(הודעת דובר ההסתדרות, 28.5)

החטא ועונשו: אזהרת מסע של ארה"ב

"השגרירות מייעצת לאזרחים המתגוררים או שוקלים לנסוע לגדה המערבית ולעזה לשמור על ערנות גבוהה ולנקוט בצעדים מתאימים להגברת המודעות הביטחונית שלהם. אלימות יכולה להתרחש באזורים האלו ללא התייחסות למיקומי תיירות, ריכוזית תחבורה, מחסומי ממשלה, שווקים ומתקני קניות או מתקני ממשלה".

(הודעת שגרירות ארה"ב בישראל, 29.5)

נתן לחתול לשמור על השמנת

"ראש הממשלה בנימין נתניהו מינה את יו"ר צומת משה גרין כיועץ לענייני חקלאות והתיישבות. גרין עצמו הוא עבריין תכנון ובנייה".

("כלכליסט", 1.6)

בקרוב: לימודי מרקס ואנגלס בישיבות

"לא יזיק אם נאמץ את התעוזה של השמאל הרדיקלי, ונטיל ספק בדרך הטלת הספקות שלהם בכל מבנה מסורתי".

(הרב דרור אריה, אתר "סרוגים", 28.5)

מכתבים למערכת

ממשלה ללא חזון וללא תוחלת

הממשלה החדשה-ישנה מונה יותר מחמישים שרים וסגני-שרים. אולם בכל הנאומים, ההכרזות וההצהרות שנתנו לא הוזכרו תוכניות לשלום, לא הותוו פתרונות לשלום, וממילא לא נאמר דבר מפורשות על חזון שתי המדינות. מיותר לציין שלא מונה שר לקידום השלום. בדומה לכך לא מונו שרים לטיפול בעוני, במחסור, במשכורות הרעב או לטיפול באוכלוסייה הקשישה, המהווה כיום כרבע מאזרחי המדינה.

דן יהב, תל-אביב

מלחמת עולם ללא מנצחים

ב-8 במאי השנה פרסם הבית הלבן ברשתות החברתיות את ההודעה הבאה: "ב-8 במאי 1945 זכו אמריקה ובריטניה הגדולה בניצחון על הנאצים! הרוח האמריקאית תנצח תמיד". מהמסר עולה שארה"ב ובריטניה הן אלה שניצחו בסטלינגרד, ששחררו את אושוויץ ושהניפו את דגליהן על גג הרייכסטאג בברלין, ושכל הווטרנים הסובייטים עם עיטורי הגבורה הם סתם מתחזים, ואף יער הצבא האדום הוא זיוף.

בדומה לכך כתב יו"ר מרצ, ח"כ ניצן הורוביץ: "גרמניה נכנעה כבר יום קודם, ב-7 במאי, כאשר הגנרל הנאצי יודל חתם על כתב הכניעה במטה של אייזנהאואר, המפקד העליון של בנות הברית באירופה. אלא שסטאלין לא רצה שהאירוע ההיסטורי ייזכר כחגיגה אמריקאית, ולכן דרש לקיים טקס כניעה נוסף, במטה הסובייטי בברלין". ממש ברוח האמריקאית: הבוסית היא ארה"ב, והסובייטים סתם נדחפו לחגיגה לא להם.

כך משכתבים את ההיסטוריה. מי זוכר כיום שבנות הברית המערביות הצטרפו למלחמה באירופה רק בקיץ 1944, כאשר גורל המלחמה כבר הוכרע למעשה בידי הצבא האדום — זה שנשא במלוא הנטל לבדו עד לפלישה לנורמנדי. עד לרגע האחרון, אפילו לאחר נפילת ברלין בידי הצבא האדום, לא נטשו הנאצים את הרעיון לאחד כוחות עם בנות הברית המערביות נגד ברית המועצות, ולמטרה זו אפילו חתמו על הסכם כניעה נפרד במפקדה האמריקאית בצרפת.

לא מדובר בפליטות קולמוס מקריות, אלא במדיניות מכוונת לשכתוב ההיסטוריה בידי ארה"ב ותומכיה הנאמנים. אזכיר את נאומו של סגן נשיא ארה"ב בטקס לזכר השואה בירושלים, בו דיבר על הזוועה שנגלתה לעיני "חיילים שנכנסו בשערי המחנה (אושוויץ) בינואר 1945", אך שבו לא טרח לפענח, מי היו אותם "חיילים" מסתוריים.

מנהל המכון האוקראיני לזיכרון לאומי, אנטון דְרוֹבוֹבִיץ',הגדיל עשות כאשר התבטא לאחרונה נגד "פולחן הניצחון". הוא הכריז בעזות מצח, כי במלחמה לחם "הצד האוקראיני האמיתי" נגד ברית המועצות ונגד גרמניה הנאצית כאחת. הבעיה היא שאין שום עדויות ללחימה בין הלאומנים האוקראינים הבדלנים לבין שותפיהם הנאצים, אולם יש תיעוד מפורט לשיתוף הפעולה ביניהם.

טלמון סילבר, לוד

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

ממיניאפוליס לעיר העתיקה בירושלים

בימים בהם התיעוד של השוטר שחנק למוות את ג׳ורג׳ פלויד במיניאפוליס מבעיר את רחובות ארצות הברית ומעורר סערה בעולם, עוסקים בישראל בשוטרי מג״ב שירו למוות באיאד אלחלאק. אלחלאק היה אוטיסט והוא נורה כשהסתתר בחדר אשפה במזרח ירושלים, לשם ברח מהשוטרים.

מדינות רבות בעולם מדווחות בשנים האחרונות על עלייה מדאיגה באלימות משטרתית. בישראל הדבר בא לידי ביטוי, בין השאר, בהסלמה באמצעים שמפנה המשטרה נגד אזרחים — גז מדמיע, רימוני הלם, ״בואש״. כל אלה יוחדו בעבר לשימוש בשטחים הכבושים בלבד, אבל בשנים האחרונות הם נכנסו לשימוש נרחב מול אזרחים בתוך ישראל.

על האמצעים האלה, ועל האופן שבו מחליטים שוטרים להשתמש בהם, אין למעשה שום ביקורת. המחלקה לחקירות שוטרים (מח״ש), הזרוע שאמורה לחקור דברים מסוג זה, לפקח ולאכוף את החוק על השוטרים, איבדה כבר מזמן כל אמון והערכה מצד הציבור; רבים מכנים אותה בצדק ״המחלקה לחיפוי שוטרים״.

לפני שבועיים ניתנה לבית המשפט העליון הזדמנות להעביר מסר למח״ש. מדובר בעתירה לבג״ץ שהגישו הוועד הציבורי נגד עינויים וחיים איינהורן, צעיר חרדי שהוכה בידי שוטרים לפני שלוש שנים בירושלים. איינהורן הוכה בחדר מדרגות, לא הרחק מהפגנה של חרדים שהוא כלל לא השתתף בה. כבר למחרת התקיפה, הגיש איינהורן תלונה למשטרה ומסר לידי מח״ש את פרטיה של עדת ראייה ואת המידע הרלוונטי על מצלמות האבטחה שהיו במקום. למרות זאת סגרה מח״ש את התיק בלי לבדוק את הצילומים, בלי לערוך אפילו תשאול ראשוני לשוטרים ובלי לזמן את עדת הראייה.

לעומת שני מקרי הרצח בארה״ב ובישראל, הסיפור מאחורי בג״ץ איינהורן עשוי להצטייר כאירוע פעוט. ואולם, העתירה הופכת אותו למקרה מבחן בעל השלכות פוטנציאליות משמעותיות. ראוי גם לזכור שכאשר מח״ש מתרשלת במילוי תפקידה במקרי אלימות ״קלים״ יותר — היא בעצם שולחת לשוטרים אור ירוק להמשיך לפעול באלימות, משום שמובטח להם גיבוי. המצב בארה״ב איננו שונה: דרק צ׳אובין, השוטר שהרג את ג׳ורג׳ פלויד, היה מעורב לפחות בשני מקרי אלימות בעבר, אבל המשיך בתפקידו. לולא התיעוד המצמרר והתגובה הציבורית הקשה — ספק אם היה נענש. לכן יש משמעות רבה להחלטה שקיבל בג״ץ בעתירה של איינהורן. בית המשפט ביקש ממח״ש להסביר מדוע לא יפתחו מחדש את תיק החקירה בעניינו והבהיר, כי אין זה סביר שהיא תסגור תיק בלי לערוך לפחות חקירה מינימלית — למשל, מסדר זיהוי, איסוף ראיות ותשאול העדים ששמותיהם הוגשו לה על מגש של כסף. ואכן, בעקבות החלטת בג״ץ החלה סוף סוף מח״ש בחקירת האירוע.

בהחלטתו אמר בג״ץ, למעשה, שהמצב בו רק 7% מהתלונות שחוקרת מח״ש מבשילים לכתב אישום פלילי חייב להשתנות. כדי למגר את גל האלימות המשטרתית, חייבת מח״ש להתחיל להתייחס לעבודתה ברצינות. עליה לבדוק כל כיוון של חקירה, בכל תלונה, ולא רק כשמתפתחת סערה ציבורית המעמידה אותה במצב של אין ברירה. המסר הזה משתלב היטב בצורך הגובר בתקופה זו להגן על הדמוקרטיה ועל שלטון החוק. לשם אותה הגנה, יש להפעיל ביקורת אמיתית על מנגנוני הכוח ולרסן אותם.

נועה לוי

מיליארדים למעסיקים ואפס פיצוי לעובדים

״המדינה החליטה להעניק למעסיקים 14 מיליארד שקל על כך שהם מועילים בטובם להחזיר לעבודה עובדים שהוצאו לחל״ת. אך לא, חלילה, ליותר ממיליון עובדים מפוטרים שנשלחו לחיות מדמי אבטלה שנעו בין 50% ל-60% משכר הברוטו שלהם. כל זאת בזמן שמדינות רבות כיסו את שכרם של העובדים שהושבתו מאונס וראו איזה פלא - לא קרסו״. כך מסר הארגון ״כוח לעובדים״ (3.6) בתגובתו לתוכנית הניאו-ליברלית של ממשלת הימין בדבר הטבות להון על מנת שיואילו להשיב את השכירים לעבודה.

על פי הנתונים שמסר ארגון העובדים, בנורבגיה פיצתה הממשלה את העובדים שהושבתו או פוטרו ב-100% משווי שכרם; בדנמרק - ב-90% (עבור פועלי התעשייה); ובצרפת - ב-84%. ״באופן כזה גם הבטיחו לעובדים את כל שכרם או לפחות את רוב רובו, כולל ההפרשות לביטוחים סוציאליים, ובנוסף שמרו על מקום עבודתם״. אך בישראל, בה נרשמו אחוזי אבטלה מהגבוהים במדינות הקפיטליסטיות המתקדמות, ״נכנסנו מתחת לאלונקה כדי לחסוך למדינה. לשם כך אנחנו כאן, לא?״.

לדברי כוח לעובדים, ״אצל המעסיקים ישמש סכום אדיר זה לפיצוי העשירון העליון, שישקיע את רוב התוספת בהגדלת רווחיו בעתיד. כאשר הממשלה מחלקת כסף למעסיקים, התארגנות עובדים היא הדרך לדרוש שחלק מהכסף יגיע אלינו, העובדים״.

עובדות ועובדים רבים כבר יצאו למאבק על ביתם המקצועי והתאגדו בכוח לעובדים. יצוין, שההסתדרות טרם התייחסה לתוכנית האוצר לפיצוי המעסיקים. אין זה מפתיע – במהלך כל משבר הקורונה גילתה ההסתדרות את פניה ככלי עזר לבעלי ההון, ולא דרשה לפצות את המובטלים או את העובדים שהוצאו לחל״ת על אובדן הכנסותיהם.

המבחן הגדול יהיה בעוד כמה שבועות, כאשר המובטלים והעובדים שהוצאו לחל״ת יאבדו את זכאותם לדמי אבטלה – ויציפו את לשכות הרווחה בתביעות לקצבת הבטחת הכנסה.

א״ד

מק"י: מאבק עממי הוא תגובה טבעית

בסוף החודש שעבר (29.5) קיים הוועד המרכזי של מק"י מושב בסח'נין בראשות מזכ"ל בנק"י, ערפאת בדארנה. להלן ההחלטות שאישר הוועד המרכזי במושב זה:

1. המפלגה הקומוניסטית תקיים את ועידתה ה-28 ב-26 ועד ה-28 בנובמבר. הוועידה תדון בתיקונים בתקנון לפי הצורך. הוטל על הלשכה הפוליטית להכין את מסמכי הוועידה ולהקים ועדה שתעקוב אחר הדיונים בתיקונים בתקנון תחת פיקוח וליווי ועדת הביקורת המרכזית. לקראת הוועידה תערוך המפלגה מיפקד של חבריה, כנהוג לפני כל ועידה.

2. הוועד המרכזי קרא לפעילי מק"י וחד"ש לגייס המונים להשתתפות בהפגנה שנקבעה בתל אביב ב-6 ביוני נגד הכיבוש ונגד הסיפוח, בהשתתפות כוחות יהודיים וערביים. זאת, כדי שההפגנה תהיה נקודת מוצא של שותפות רחבה יותר נגד הכיבוש ונגד גילויי הגזענות.

3. מק"י קוראת למדינות ולארגונים בעולם להפעיל לחץ על ממשלת ישראל ועל הממשל האמריקאי המגבה אותה, ולגלות סולידריות עם העם הפלסטיני הנאבק למען זכויותיו הלגיטימיות. יעד זה מחייב גם אחדות בזירה הפלסטינית ואת סיום הפילוג בתוכה. הסוגייה הפלסטינית היא סוגייה השייכת לעם כולו, ולא לארגונים ולפלגים. מתוך גישה זו קוראת מק"י לסיים את הפילוג על בסיס כיבוד שאיפות העם הפלסטיני והחלטותיו.

4. מק"י מביעה את הערכתה להצהרת ההנהגה הפלסטינית שפורסמה באמצע מאי, בתגובה לתוכניות הכיבוש הישראלי. הצהרה זו דורשת תרגום לפעולות בשטח, כדי שהכיבוש יידע כי ידו אינה חופשית. המאבק העממי הוא תגובה טבעית במערכה להרתעת הכיבוש.

5. מק"י מזהירה מפני שיתוף פעולה מאחורי הקלעים של כמה מדינות ערביות ריאקציוניות עם הממשל האמריקאי ועם ממשלת נתניהו. מק"י מביאה הערכתה למדינות הנוקטות עמדה ברורה נגד תוכנית הסיפוח ונגד הכיבוש, וקוראת להן לתרגם את עמדותיהן למעשים.

6. מק"י מגנה את רצח הצעיר הירושלמי איאד אל-חלאק, וכן את רצח מוסטאפא יונס, ואת כל מעשי הרצח בידי שוטרים שאנו עדים להם בתדירות הולכת וגוברת – כולם פשעים שבוצעו בהתאם לפקודות מגבוה, המכתיבות יד קלה על ההדק נגד כל ערבי בשל היותו ערבי.

7. מק"י מזהירה מפני תוכניות ממשלת נתניהו-גנץ להטיל גזרות כלכליות קשות על העניים ועל המעמד הבינוני בחסות המשבר הכלכלי שהוחרף כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה. ממשלה זו מבטיחה מיליארדים לבעלי ההון, תוך שהיא זורקת פירורים עלובים לאוכלוסיות העניות והמוחלשות.

8. מק"י מתריעה מפני ניצול המשבר הכלכלי להעמקת מדיניות האפליה הגזענית נגד הציבור הערבי. זו האוכלוסייה העניה ביותר, המתמודדת עם האפליה החריפה ביותר בשוק העבודה. כמו כן סובלת האוכלוסייה הערבית מאפליה גזענית בתקציבים ובמשאבים המועברים לרשויות המקומיות הערביות, ודבר זה מחייב אותנו לצאת למאבק נגד מדיניות האפליה.

9. הוועד המרכזי של מק"י מביע את הערכתו לפעילי חד"ש סטודנטים ולנוער הקומוניסטי על התנופה בפעילות הפוליטית והאירגונית ועל העמקת המודעות הפוליטית בקרב הדור הצעיר. הוועד המרכזי מדגיש את מלוא תמיכתו בחד"ש סטודנטים מול קמפיין ההסתה המתנהל נגדם באוניברסיטה העברית מצד גורמים פוליטיים גזעניים, וזאת על רקע פעולות חד"ש סטודנטים להנצחת זיכרון הנכבה של העם הפלסטיני.

מפלגות קומוניסטיות בעולם: הכיבוש הוא טרור

עשרות מפלגות קומוניסטיות ומפלגות עובדים מרחבי העולם הצטרפו השבוע לקריאה משותפת שפירסמו מפלגת העם הפלסטיני והמפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) לציון 53 שנות הכיבוש, בגנות "תוכנית המאה" ונגד כוונת ממשלת הימין בראשות בנימין נתניהו לספח חלקים מהשטחים הכבושים.

להלן הנוסח המלא של הקריאה: "ב–5 ביוני 2020 ימלאו 53 שנים לתוקפנות 1967, במהלכה כבשה ישראל את הגדה המערבית, מזרח ירושלים, רצועת עזה, הגולן הסורי וחצי האי סיני. השנה אנו מציינים מועד זה על רקע הכרזת ממשלת ישראל על סיפוח חלקים מהשטחים הפלסטיניים הכבושים, בתמיכת הממשל האמריקאי, במסגרת התוכנית 'עסקת המאה' הרת-האסון. משמעותה של תוכנית זו היא הנצחת הכיבוש, הרחבת ההתנחלויות, יצירת משטר אפרטהייד רשמי וחיסול זכותו של העם הערבי הפלסטיני להגדרה עצמית. 'עסקת המאה' מכוונת למנוע את סיום הכיבוש וההתנחלות, את הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות ה-4 ביוני 1967, עם ירושלים המזרחית כבירתה, ואת ההכרה בזכות השיבה לפליטים בהתאם לאמנות הבינלאומיות".

"ממשלת נתניהו וממשל טראמפ גוררים את האזור לפי תהום ומבקשים להאריך את הסכסוך בשירות פרויקט הגמוני. הם מהמרים על שתיקת הקהילה הבינלאומית על פשעים אלה, נוכח מיקוד תשומת הלב העולמית במגיפת הקורונה ובהשלכותיה הבריאותיות, החברתיות והכלכליות. אנו, המפלגות הקומוניסטיות ומפלגות הפועלים החתומות להלן, פונות לכל כוחות האנטי-אימפריאליסטיים ולכוחות והשלום המתקדמים ברחבי העולם בקריאה להמשיך במאבק נגד מדיניות ישראלית פושעת זו ונגד התמיכה האימפריאליסטית החצופה בחיסול זכויותיו של העם הפלסטיני ובביטול כל אפשרות להחיל את הדין הבינלאומי ולהשיג ביטחון ויציבות באזור. הלאה הכיבוש! יחי מאבקו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית!".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

שופטי בג"ץ הביטו בתושבי אבו כביר - וזרקו אותם מכל המדרגות

בית המשפט בשירות ההון

לפני כשבועיים, בשיאו של גל החום האימתני, שעה שבית המשפט העליון בשבתו כבג"צ היה אמור לדון בעתירתם למנוע את הפקעת בתיהם בידי עיריית תל אביב, התאספה קבוצה מתושבי שכונת אבו כביר מול שעריו. שבועות ספורים קודם לכן עמד המקום בליבה של סערה תקשורתית, כשעיתונאים ופוליטיקאים התקוטטו ביניהם על המשבר החוקתי בין רשויות השלטון. אולם עבור אבו כביר לא נפתחו מהדורות החדשות בדיווחים חיים, ובהפגנה נכח חבר כנסת בודד – עופר כסיף מחד"ש. רבים בציבור הישראלי, ואף בקרב מחנה השמאל, כלל לא מכירים את מאבקם של תושבי השכונה.

ח"כ כסיף בהפגנה של תושבי אבו כביר (צילום: זו הדרך)

אבו כביר היה כפר פלסטיני מחוץ לחומות יפו, שהוחרב ב-1948 ותושביו גורשו. בשנות ה-50 וה-60 אכלסו רשויות המדינה את חורבות הכפר בעולים חדשים – בעיקר מאיראן – ללא הסדרת הזכויות הקניינית שלהם בקרקע. זאת למרות שהחוק איפשר את הסדרת הבעלות על הקרקע ללא תשלום, ולמרות שלתושבים האשכנזים בשכונות הסמוכות דאגו הרשויות להסדיר את העניין. במשך שנים היה האזור חצר אחורית של תל אביב, מוכה פשע וסמים, ללא רחובות סלולים, ביוב או תאורת רחוב – את אלה נאלצו התושבים להקים לעצמם. מבנה הציבור היחיד בשכונה, אותו הקים בשעתו המנדט הבריטי, הוא בית המעצר הידוע לשמצה. אפילו את בית הכנסת השכונתי נאלצו התושבים לבנות ביוזמה עצמאית. בשנת 2010 העביר מינהל מקרקעי ישראל את השטח ואת המבנים לבעלותה של עיריית תל אביב, יחד עם כספים שיועדו לפיצוי התושבים בעתיד. העירייה מצדה יזמה את הרחבת פארק החורשות על חשבון התושבים והחלה לפעול לפינוי "הפולשים" – כינוי גנאי לתושבי השכונה.

אלא שהתוכניות של העירייה לאזור גדולות יותר מנטיעת עצים ושיחים. בחודש אפריל אישרה הוועדה המקומית לתכנון ובנייה, הזרוע הביצועית של העירייה בתחום הנדל"ן, הקמת 1,182 יחידות דיור במתחם מגדלים חדש בשכונה, בו הוקצו רק 80 יחידות לדיור ציבורי. כלומר, מעט יותר מחצי אחוז בלבד, כששאר הדירות יניבו ודאי רווחים גבוהים לכרישי הנדל"ן. "העירייה שותלת פרחים בשביל התושבים החדשים שבאים לפה", אמרה חברת מועצת העיר שולה קשת (אנחנו העיר). למעשה, לאחר עשורים של הזנחה מתמשכת וניתוב פעילות עבריינית לאזור בחסות הממסד, חייבה עליית מחירי הדיור במרכז העיר את העירייה להסיט את השקעותיה גם לפינה המוזנחת והנשכחת. התושבים ובתיהם הפכו סרח עודף לתוכניות הגרנדיוזיות של משרדי האדריכלים.

את בג"צ הסיפור הזה לא הרשים במיוחד. השופטים, שהוכיחו בעבר כי ביכולתם לייצר פתרונות משפטיים יש מאין, העדיפו במקרה זה להיצמד לכללי הפרוצדורה היבשים ודחקו בתושבים למשוך את עתירתם ולפנות להליכי פיצוי אזרחיים אישיים. בשפה המשפטית המכובסת זה נקרא "מיצוי הליכים". אלא שההליכים האזרחיים יקרים וארוכים (ואף אם יזכו בסופם בפיצוי מוגדל, שמורה לעירייה זכות לערער על פסק הדין), ואילו התושבים מזדקנים, מפונים ותשושים.

מדובר למעשה בשליחת אנשים עניים לקרבות מאסף יחידניים מול גופים רבי עוצמה וממון, בניסיון לשבור את הרוח הקולקטיבית של המאבק השכונתי. זו טקטיקה קפיטליסטית ידועה של הפרד ומשול, שהתנחלה גם בקרב השופטים.

"תגישו תביעה לפיצויים – אי אפשר לעכב את ההפקעה כבת ערובה", רטן השופט מני מזוז. היפוך היוצרות שביטא – התושבים הם אלה הגורמים לעיכוב, ולא העירייה ויזמי הנדל"ן הם אלה שמחזיקים את התושבים כאסירים הכפופים לגחמותיהם - חושף את האידאולוגיה הקפיטליסטית שבבסיס המערכת המשפטית הליברלית, אשר נותרת לרוב סמויה מעין. הקפיטליזם בנוי על הרחבה תמידית של שווקים ושל אופציות מסחריות על חשבון השאיפה האנושית הטבעית ליציבות ולביטחון. ההפקעה, שביהמ"ש סירב לדון בעצם חוקיותה או סבירותה, היא התעלול המשפטי המאפשר את הפיתוח הקפיטליסטי. אך פיתוח זה לא נועד לתושבים עצמם. הוא נועד להתפחת חשבונות הבנק של טייקונים ספורים. חוסר היכולת של השופטים לראות את הפיל שבחדר – סילוקה של קהילה שלמה על מנת להקים על חורבות בתיה מתחמי יוקרה – יכול להיות מוסבר רק בעיוורון מבני של הליברליזם המשפטי. "תסביך אורפיאוס", כינה זאת הפילוסוף המרקסיסט ז'אן קלוד מישאה: אמונה יוקדת באתוס הקידמה, המונעת, כמו בטרגדיה היוונית, כל התבוננות לאחור, מתממשת בהגנה נחרצת על היסודות הקפיטליסטיים ככוח המניע את הקידמה. גם התושבים לא נאבקים למען הסדרת מגוריהם בשכונה ולהשקעה עירונית, אלא על פיצויים נאותים בלבד – אך במציאות הנוכחית קשה להאשימם. גם לכך אחראית השפה המשפטית של הליברליזם, המתארגנת סביב זכויות ליבה שליליות (החופש מהתערבות זרה), ולא סביב דרישות קולקטיביות לשינוי המציאות ולחזקה על הכוחות הכלכליים המניעים אותה.

תושבי אבו כביר העניקו לבית המשפט העליון הזדמנות לפסיקה שתדגיש את חשיבות הזכות לדיור, את מהותו של בית לחוויה האנושית ולשמירה על זכויות אדם כחלק מהליכים כלכליים. אך בבחירה בין צדק מהותי לפרוצדורה יבשה, הכריע בג"ץ כמוסד של שלטון ההון. בכוונת התושבים להמשיך את המאבק במסדרונות הכנסת והממשלה, כשהצעת חוק של ח"כ עופר כסיף להענקת פיצויים נאותים למפונים תקודם במושב הקרוב.

אמנון דה ברון

על רקע השלכותיו החברתיות הקשות של משבר הקורונה

העובדים הסוציאליים שבים למאבק

איגוד העובדים הסוציאליים חידש את המאבק לחתימת הסכם קיבוצי ולהצלת מערכת הרווחה בישראל. ביום ראשון (7.6) הפגינו פעילי האיגוד מול האוצר. הפעילים סבורים כי ישראל נמצאת מזה שנים בעיצומו של משבר בשירותים החברתיים, שהוא תולדה של שנים רבות של הזנחה ושל ייבוש תקציבי שלהם.

על פי נתוני האיגוד, מטפלת כל עובדת סוציאלית בלשכות הרווחה ב-100 עד 400 משפחות במצוקה. "קיים מחסור קשה בכוח אדם, ובנוסף: היעדר משאבים ומענים בקהילה, סגירת מסגרות הנותנות שירותים, אי הענות למכרזים שמשרד הרווחה מוציא עבור שירותים במיקור חוץ ועוד". משבר הקורונה הביא עמו עלייה דרמטית במספר המשפחות הזקוקות לסיוע של השירותים החברתיים והעמקת הצרכים בקרב משפחות אשר נסתייעו בשירותים החברתיים עוד לפני המשבר. בין הסיבות לכך ניתן למנות עלייה במספר המובטלים; עלייה במתח הנפשי בקרב כלל האוכלוסייה; הידרדרות מצבן הנפשי של אוכלוסיות הסובלות מבעיות רגשיות ותפקודיות גם בשגרה; עלייה בבעיות בתפקוד הורי ובמקרי אלימות כלפי נשים וקטינים במסגרת המשפחתית; וגידול במספר המכורים לחומרים מסוכנים.

כצעד ראשון במאבק, מארגן האיגוד צעדה להצלת השירותים החברתיים, שתצא ביום ראשון, 21 ביוני, מקריית הממשלה בתל-אביב ("צומת עזריאלי") ותסתיים בכניסה לירושלים ("גשר המיתרים") ביום חמישי, 25 ביוני, בשעות הבוקר. מהכניסה לעיר תצעד הפגנת אלפים לעבר קריית הממשלה. מול הכנסת ומשרד האוצר תתקיים עצרת בהשתתפות עובדים סוציאליים, סטודנטים ומרצים לעבודה סוציאלית, חברי כנסת, אישי ציבור ונציגים של ועדי עובדים.

לאיגוד מספר יעדים במסגרת המאבק: כינונה של תוכנית חירום להצלת שירותי הרווחה בישראל לאור החמרת המשבר המתמשך בשירותי הרווחה בעקבות משבר הקורונה, והחשש לקריסתה של מערכת הרווחה הישראלית; הקצאת תקציב למטה המוגנות הלאומי המוקם בימים אלו במשרד הרווחה; החרגת שירותי הרווחה מכל קיצוץ רוחבי בתקציבי משרדי הממשלה, ומתן תוספת תקציבית לשירותים אלה בתקציב המדינה הקרוב לשם התמודדות עם השלכות משבר הקורונה.

העובדים הסוציאליים דורשים כמו-כן "שיפור מידי ומשמעותי בשכר העובדים הסוציאליים ומעטפת תנאי העבודה; הפסקה מוחלטת של הטלת מעמסה ומשימות נוספות בכלל השירותים; כניסה למו"מ מואץ וקיצוב בזמן לשינוי עמוק במבנה השכר ולהתאמתו לאופי העבודה, ייחודיות העיסוק וצורכי התפקיד".

יצוין שהמו"מ על חידוש ההסכם הקיבוצי החל בסוף 2018, על רקע מקרי אלימות רבים שנרשמו כלפי העובדים הסוציאליים בלשכות הרווחה השונות ואף בקרבת בתיהם.

נמרוד עובד

האיגודים בעולם מתנגדים לסיפוח וההסתדרות שותקת

הקונפדרציה הבינלאומית של האיגודים המקצועיים (ITUC) פרסמה השבוע גינוי חריף ל"כוונת ישראל לספח חלקים מהשטחים הפלסטיניים ולשלול את זכויותיהם של הפלסטינים". "הקהילה הבינלאומית חייבת להתנגד למהלך בלתי חוק זה", נאמר עוד בהודעה שפרסמה הקונפדרציה. יצוין שהקונפדרציה היא התארגנות האיגודים המקצועיים הגדולה בעולם, וההסתדרות נמנית עם מייסדיה. משה פרידמן, יו"ר ארגון עובדי צה"ל ויו"ר האגף לקשרים בינלאומיים של ההסתדרות, מכהן כסגן נשיא של הקונפדרציה.

עוד סבורה מזכ"ל הקונפדרציה, שאראן בורו, שיש "להפעיל את כל הלחץ הבינלאומי הדרוש על מנת למנוע מנתניהו להשתלט על אדמות הפלסטינים". היא ציינה בהודעתה כי נתניהו נשפט כעת על עבירות של שוחד, הפרת אמונים ומרמה בבית המשפט בירושלים. בורו קראה להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות ה-4 ביוני 1967 שבירתה מזרח ירושלים – על בסיס החלטות מועצת הביטחון של האו"ם 242 ו-338.

חרף עמדת הארגון הבינלאומי בו היא חברה בכירה, ההסתדרות שותקת מול המשך תוכנית ממשלת הימין למסד את הכיבוש באמצעות הסיפוח. ההסתדרות מתנגדת בפורומים בינלאומיים לכל גינוי של הכיבוש, וכן לקריאות להחרמת תוצרת ההתנחלויות בשטחים הכבושים, ובכך תומכת במדיניות הקולוניאליסטית של ממשלת הימין. יתר-על-כן, בחג הפסח האחרון, שיווקה ההסתדרות לחבריה מוצרים מההתנחלויות בשם "הגנה על תוצרת הארץ".

המעבדות לבדיקות נגיף הקורונה קורסות: חסרים עובדים

הסתדרות הביוכימאים והמיקרוביולוגים התריעה בשבוע שעבר מפני קריסה של מערך המעבדות לבדיקות קורונה בישראל. בהודעה שפרסמה נמסר, כי "צריך לתגבר את כוח האדם במעבדות, שעוד לפני הקורונה היה במצב ספיגת יתר. במקום לתגבר את כוח האדם מפקירים אותנו תחת מבול בדיקות, בלי גלגלי הצלה".

בחדשות 12 נמסר (4.6), כי חרף הבטחות ממשלת הימין שישראל מסוגלת לבצע 15 אלף בדיקות קורונה ביום, "מתברר שבפועל נוצרו קשיים משמעותיים בימים האחרונים נוכח העלייה הגדולה במספר הבדיקות היומי. בחלק מן המעבדות של קופות החולים מכבי ושירותי בריאות כללית לא עומדים בעומס ביצוע הבדיקות, וקיים חשש שחלק מהבדיקות יאבדו משום שלא יספיקו לעבור אבחון במהלך חלון הזמן המירבי לכך – 72 שעות.

מיניאפוליס: אמריקה שוב בוערת

ארצות-הברית בערה כאחד-עשרה שבועות בלבד לאחר שארגון הבריאות העולמי הכריז על הקורונה כמגיפה. התבערה, תולדה של התמוטטות הכלכלה הקפיטליסטית – יותר מ-100,000 מתים במגפה, 40 מיליון מובטלים, "מפולת של פינוי" של שוכרים שאינם מסוגלים לעמוד בתשלום שכר הדירה, ומערכת פוליטית לא מתפקדת – רק חיכתה לניצוץ שיצית אותה. ניצוץ זה הצית רצח אדם שחור לא-חמוש בן 46 בשם ג'ורג' פלויד על-ידי שוטר ממיניאפוליס. הסרטון, בו נראה פלויד מתחנן לרחמים כאשר קצין המשטרה דרק שובין דורך על צווארו במשך קרוב לתשע דקות, הפך מיד ויראלי והצית את המרי האזרחי החריף ביותר בחצי מאה. לבד במיניאפוליס, פרצו מחאות גם בערים רבות אחרות. ההפגנות ההמוניות מול הבית הלבן גרמו לדונלד טראמפ לחפש מקלט בבונקר תת-קרקעי.

כשנשיא צריך לברוח מהמון זועם, נחצה סוג של רוביקון. עם זאת, להפגנות בארצות הברית יש איכות פולחנית מסוימת. הזעם מתפרץ בתגובה לזוועה גזענית חדשה, השריפות בוערות למשך כמה ימים ואז כבות, הרעב לשינוי מתפוגג והחיים חוזרים לקדמותם. אם הפעם יתנהלו הדברים אחרת, זה יקרה בגלל ההתמוטטות הכלכלית הרחבה, התהום המעמדית שנפערה והאווירה הפוליטית הנפיצה לקראת הבחירות לנשיאות בנובמבר.

קלגסי משטרה במיניאפוליס (צילום: מות'ר ג'ונס)

הדברים שונים גם בגלל התגובה הממסדית: זועמת ומיליטנטית בימין ורפה מהרגיל במרכז הליברלי. טראמפ היה בלתי מרוסן, איים לשחרר את "הכלבים האכזריים ביותר ואת כלי הנשק המפחידים ביותר" ולהכריז על "אנטיפה" כעל ארגון טרור. "ביזה תביא ליריי", איים טראמפ בטוויטר.

בצד הליברלי, "אובמה-אין דרמה" היה שליו ונינוח כהרגלו, והצהיר שלמרות שההפגנות "ראויות לכבוד ולתמיכתנו", על המפגינים להימנע מאלימות ולהתרכז בפעולה למען שינוי מקומי ברמת העיר והמדינה. זאת, לטענתו, משום שראשי ערים ומנהלי מחוזות הם הממנים את מרבית מפקדי המשטרה ופרקליטי המחוז הם המחליטים, בסופו של דבר, אם לחקור ולהאשים את המעורבים בהתנהגות משטרתית בלתי הולמת. ג'ו ביידן, המועמד הדמוקרטי בבחירות לנשיאות, פרסם סרטון נרגש קצר שבו קרא לאמריקאים "להתייצב כאומה עם הקהילה השחורה, עם כל קהילות המיעוטים, ולהיפגש כאמריקה אחת".

הצהרות אובמה וביידן מביעות חולשה. אובמה התחמק מהשאלות הקשות: מדוע על הצעירים לשמוע לו, כאשר לא הצליח להפחית את הגזענות בשמונה שנות נשיאותו? האם הדגש על רפורמה מקומית אינו הודאה בשתיקה כי הפוליטיקה הלאומית חסרת תקנה? אשר לביידן: הקריאה להתאחד עשויה להעלות דמעה בעיני ליברלים, אך השוו את המילים המכובסות שלו השבוע עם הנאום התוקפני שנשא בנובמבר 1993 במהלך דיון בהצעת חוק נגד פשע שהוביל בקונגרס. אז אמר: "עלינו לעשות סדר ברחובות. לא משנה אם האדם תוקף את בתי, אשתי, אמי, הוריך – לא משנה אם חייהם קופחו כצעירים או לא... לא משנה אם הם קורבנות החברה או לא. התוצאה הסופית היא שהם עומדים להכות את אמי בראשה בצינור עופרת, לירות באחותי, להכות את אשתי... לא מעניין אותי מה גרם להם לעשות את זה. יש לסלק אותם מהרחוב".

התוצאה המפלצתית הייתה 365 עמודים של "חוק פיקוח על פשיעה אלימה" (1994), שיצר 60 עבירות עונש מוות חדשות וסיפק תמריצים כספיים למדינות להטיל עונשים ארוכים יותר ולבנות יותר תאי כלא. הצעת חוק הפשע של ביידן גרמה גם לביטול תוכניות חינוך לאסירות, הקמת "מחנות עבור עבריינים צעירים" והכניסה עונשים דרקוניים לעבריינים חוזרים. ב-1995 אמר בידן: "אני אוהב את הרעיון שהם שומרים עליהם בכלא. אני הבחור שכתב את הצעת החוק המחייבת שופטים פדרליים להחזיק אנשים בכלא מאה אחוז מהזמן שעליו הם נידונים... אני כולי בעד אכיפה קשה יותר." כאשר "חוק הפשיעה" מוצג כעת נגדו מתעקש ביידן שהחוק אינו קשור לעובדה ששיעור הכליאה בארה"ב הוא פי שישה מזה של צרפת, גרמניה, דנמרק או שבדיה; כי בוגר אחד מ- 40 בארה"ב נשלט בידי מערכת המשפט הפלילית מכוח שהות בכלא או שחרור על תנאי.

לפני שנה הבטיח ביידן באספת תורמים עשירים, כי "רמת החיים של איש לא תשתנה, שום דבר בסיסי לא ישתנה" אם ייבחר. עכשיו הוא כולו בעד שינוי, ורוצה שמיליארדרים ומובטלים ישלבו ידיים וישירו "קומביה" יחד. גם אובמה מצהיר כי הוא בעד שינוי. אך בפברואר הוא נעץ סכין בגבו של ברני סנדרס – המועמד הדמוקרטי היחיד שהציע שינוי משמעותי, כדי לאפשר לחסידי הסטטוס קוו לכבוש את המועמדות.

בהיעדר מוחלט כמעט של שליטה מרכזית, צמחו כוחות המשטרה בארה"ב בפראות ברמה המקומית. בארצות הברית ישנם 65 כוחות משטרה שונים ברמה הפדרלית, וכמעט 18,000 גופים מתחת לרמה הפדרלית: מחלקות לשיטור בערים הגדולות; שריפים במחוזות; משטרות של שדות תעופה; משטרות במעברי גבול פנימיים; משטרות בתי-חולים; ואפילו שוטרים בגני-החיות. בעידוד תוכניות לנשיאת נשק של הפנטגון, חמושים כולם בארה"ב ברובי-סער אוטומטיים וכל הכוחות אוטונומיים. הם מאומנים בצורה גרועה ואינם סרים למרות נושאי התפקידים המקומיים שאובמה כה אוהב לשבח.

במקום שירות ממשלתי, המשטרה בארה"ב היא לובי, תנועה-פוליטית. כשם שאחזקת רובים בקרב לבנים כפריים נחשבת סמל ההתנגדות ל"עריצות" – כלומר, לפוליטיקאים בעיר הגדולה המחויבים לבוחריהם השחורים ולמיעוטים אחרים – כך נטלו על עצמם השוטרים תפקיד דומה בדיכוי המתקוממים נגד הסדר החברתי. ההשלכות של מהלכים אלה הן רצחניות.

דניאל לאזאר, Weekly Worker

תרגם ותמצת: **אבישי ארליך**

לנשים דרושה אסטרטגיית יציאה מהבית

בגיליון "זו הדרך" האחרון דווח על אלפי משתתפות ומשתתפים בעצרת הנשים שהתקיימה ב-1 ביוני בגן צ'רלס קלור בתל-אביב. העצרת נערכה במחאה על אוזלת היד הממסדית במניעת אלימות כלפי נשים ואלימות במשפחה, ומתוך כאב וזעם על הירצחן של 11 נשים בידי בני זוגן ושל תינוקת בת עשרה חודשים בידי אביה, מתחילת השנה עד סוף מאי. רצח נשים בידי בני זוגן הוא הגילוי המחריד ביותר של כל צורות האלימות כלפי נשים. במצבי משבר, כמו זה הפוקד אותנו, גילויי האלימות מקצינים ומסכנים נשים יותר מתמיד.

על רקע שקיעת השמש המרהיבה ומרחבי הדשא המשקיפים אל הים, נראתה ההפגנה כאירוע נינוח שמצטלם יפה. זעם בוער לא היה שם. שוטרים ושוטרות רכובות על כלי רכב חשמליים נעו חרש בין הנאספות והפצירו בנו בנימוס מופגן לעטות מסיכות ולשמור מרחק זו מזו. מעל הבמה הושמעו עדויות מצמררות של אחיות ושל אח שכולים, ופעילות הארגונים חזרו על דרישתן הלא חדשה מן הממשלה לשחרר את התקציב שאושר לתוכנית הלאומית למניעת אלימות כלפי נשים עוד ב-2017. מדובר בתקציב של 250 מיליון שקל שרק כרבע ממנו הושקע עד כה בתוכנית, ואף זאת רק לאחר שורת שביתות והפגנות שארגנה קואליציית "דגל אדום" של ארגוני הנשים. זה אירע בדצמבר 2018. שבועות ספורים לאחר מכן פוזרה הכנסת, נקלענו למערבולת בחירות, והמשך התקצוב הוקפא. האם דווקא בזמן הנוכחי, כשהתור לפני קופת האוצר מתארך והולך בעקבות המשבר הכלכלי והחברתי שהקורונה החריפה, יצליח הקמפיין הנוכחי לשחרר את יתרת התקציב מממשלת הסיפוח? קשה להאמין.

בחזרה לעתיד מעורער

נתוני התחלואה בנגיף הקורונה מצביעים על כך שהמחלה מסוכנת לנשים פחות מאשר המשבר הכלכלי שפרץ בעקבותיה. ב-19 במרס פרסמה העיתונאית הבריטית הלן לואיס במגזין המקוון "אטלנטיק" מאמר תחת הכותרת: "איך וירוס הקורונה ישלח אותנו בחזרה לשנות ה-50 של המאה ה-20". לטענתה, המערב התעלם מלקחי המגפות הבולטות במאה ה-20 כמו האבולה, הזיקה, הסארס, שפעת החזירים ושפעת העופות, לא למד מהשלכותיהן הכלכליות על חיי נשים, ולא נערך למשבר הנוכחי. התברר, כי למרות ששכר כלל העובדים נפגע בזמן מגפה, שכר הגברים חזר לקדמותו מהר יותר מאשר שכר הנשים. ממשבר הקורונה אנחנו לומדות, כי אימהות שהמשיכו בעבודתן מביתן מצאו את עצמן עובדות בעוד שלוש משרות ללא שכר: עבודה במשק הבית, בהורות ובהוראה, או בעזרה לילדיהן בשיעורי הזום.

אפילו בבתים בהם שהו שני ההורים בסגר, נפלו המטלות הביתיות בעיקר על כתפי הנשים. וקשה מזה הוא עומס העבודה המוטל על הורים יחידנים, שרובם נשים. אישוש נוסף לטענה כי נשים משלמות את מחיר ההשלכות הכלכליות והחברתיות של וירוס הקורונה הרבה יותר מגברים, נמצא גם במחקר שנערך באחרונה בכמה ממדינות האיחוד האירופי. המחקר מעלה את החשש כי השיפור שחל בעשורים האחרונים בחייהן של נשים, בזכות השתתפותן העולה בשוק העבודה וצמצום פערי השכר, עלול לסגת לאחור.

חשוב לציין, כי למרות ריבוי המטלות על נשים שהמשיכו בעבודתן מהבית, נשים אלה המשיכו להנות ממשכורתן הרגילה ולא הסתכנו בחשיפה להידבקות בנגיף, זאת בניגוד לנשים שנאלצו לעבוד מחוץ לבית בעבודות שהוגדרו כחיוניות. חמור אף יותר היה מצבן של מהגרות עבודה העובדות בסיעוד שאולצו להסתגר בבתי מעסיקיהן או בבתי אבות במשך שבועות ארוכים, ללא ימי חופשה ובשכרן הרגיל. הקורונה סימנה אפוא בקווים מודגשים גם את גבולות הפערים המעמדיים בין נשים עובדות.

המחיר ששילמו העובדות בשל חל"ת הקורונה

אות ראשון לפגיעותן של נשים בתקופת הקורונה הסתמן ב-10 באפריל, כאשר ממשלת נתניהו הזמנית אישרה, תוך עקיפת הכנסת, תקנות חירום שהתירו למעסיקים לכפות חופשה ללא תשלום על עובדות בהיריון, בטיפולי פוריות, בחופשת לידה ובחודשיים שלאחריה, ללא צורך בקבלת היתר מראש מן הממונה על עבודת נשים במשרד העבודה והרווחה, כהוראת חוק עבודת נשים. לקראת דיון בעתירה שהוגשה לבג"ץ, ביטלה הממשלה את תקנות החירום, אך לעובדות בהיריון שכבר הוצאו לחל"ת - ביטול התקנות בוצע מאוחר מדיי. לבקשת ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת), בתפקידה כיושבת ראש הוועדה המיוחדת לענייני רווחה ועבודה, בחן מרכז המחקר והמידע של הכנסת את השפעת החל"ת על נשים. המסמך שפורסם במאי מגלה, כי שיעור הנשים מקרב כלל העובדים שנרשמו לקבלת דמי אבטלה עם השבתת המשק עמד על 56%, אף על פי ששיעורן בכוח העבודה נמוך מזה. כפי שציינה הכלכלנית הראשית במשרד האוצר, שירה גרינברג, בדו"ח מיוחד שפורסם ב-2 ביוני, יותר נשים הושבתו מעבודה מאשר גברים, ובמיוחד עובדות חסרות השכלה אקדמית וברמות שכר נמוכות. זאת, משום שעיקר הענפים שהושבתו היו אלה המתאפיינים בשכר נמוך יחסית כגון חינוך, שירותי הסעדה, מסחר, רווחה וסעד, בהם נשים הן רוב העובדים. כך הוחרפה בתקופה זו ההיררכיה המעמדית בשוק העבודה לנשים, וכך מתרחב אי-השוויון הכלכלי והחברתי בקרב הנשים עצמן.

במשרד האוצר מודים כיום, כי ההוצאה החפוזה של עובדים ועובדות לחל"ת תמורת דמי אבטלה הייתה משגה אשר הניב ממדי אבטלה מבהילים, שאין לדעת איך ומתי יצטמצמו לשיעור חד-ספרתי. הייאוש והחרדה שאחזו בעובדות ובעובדים שעולמם קרס עליהם מעידים על כך, שעידן העבודה עדיין לא מאחורינו. ואם היינו זקוקות להוכחה שעבודה תמורת שכר חיונית לחיזוק מעמדה הכלכלי והחברתי של האישה, הרי קיבלנו אותה בימים אלה. מה שדרושה לנו עכשיו ובדחיפות היא אסטרטגייה שתוביל ליציאת נשים מהבית ולחזרתן המהירה לעבודה, כדי שלא נאבד את מה שנותר לנו מהישגי המהפכה הפמיניסטית.

חדוה ישכר

עבדאללה ח'אמד "מהפכה" (1968), מתוך אוסף המוזיאון

בפריז נוסד המוזיאון הפלסטיני לאמנות

הכל התחיל לפני כעשור בבירת צרפת. קולקטיב של אמנים התאסף ביוזמת האמן הקומוניסטי ארנסט פיניון, מייסד האיגוד הארצי של האמנים הפלסטיים בקונפדרציה הכללית של העובדים (CGT), כדי לקדם את הרעיון להקמת מוזיאון לאמנות מודרנית ולאמנות בת זמננו בפלסטין.

הקולקטיב הבהיר, כי "לא מדובר במוזיאון פלסטיני, אלא במוזיאון עבור פלסטין", קרי: הוא פתוח לאמנים מכל העולם ומכל הדתות. במשך השנים, בעזרת שר התרבות והחינוך הצרפתי לשעבר ז'אק לאנג, מנהל מכון העולם הערבי שבבירת צרפת, נאספו קרוב ל-400 יצירות. את כולן תרמו האמנים, ביניהם ישראלים ובהם ידועי-שם שיצירותיהם נמכרות במאות אלפי יורו.

יצירות המוזיאון, המגדיר את עצמו "נייד ובגלות", מוצגות מדי שנה באולמות מכון העולם הערבי. השנה, בגלל משבר הקורונה, התערוכה מקוונת.

מטרת המייסדים היא להקים את המוזיאון במזרח ירושלים, כאשר זו תהפוך בירת המדינה הפלסטינית העצמאית. לשם כך נאספות יצירות וגם מגייסים משאבים.

המשורר, המסאי וההיסטוריון אליאס סנבר (יליד חיפה, 1947), ראש המכון ללימודים פלסטיניים ושגריר פלסטין בארגון התרבות, החינוך והמדע של האו"ם – אונסק"ו, סבור כי "המוזיאון הוא פוליטי, כפי שכל המוזיאונים בעולם הם פוליטיים. אבל מעבר לפוליטיקה, זה מוזיאון האמנות של בני אדם הסולידרים עם עם הנאבק בכיבוש".

הקולקטיב ממשיך לאסוף יצירות ולגייס כספים, אבל חבריו נערכים לשדרג את פעילותו. הם עומדים לפרסם קול קורא לאדריכלים לתכנון המוזיאון. בהתנדבות, כמובן.

ג' אזולאי, פריס

חודש אחרון לתערוכה 'מסיגות גבול' בי-ם

בסוף חודש יוני תינעל התערוכה "מסיגות גבול" המוצגת במוזיאון לאמנות האסלאם בירושלים, שפתח שוב את שעריו בשבוע שעבר.

אוצרת התערוכה, ד"ר סיגל ברקאי, מסרה: "התערוכה מאירה תופעה חדשה בחברה היהודית ובחברה הערבית בישראל: נשים המגיעות מחברות שמרניות יוצרות אמנות הפורצת את גבולות החברה ממנה הן מגיעות". "הן מבטאות את המתח הבלתי נסבל בין המרחב הדיגיטלי-גלובלי, בזכותו הן נחשפות למתרחש בעולמות אחרים, לבין התחזקות מגמות הדיכוי כלפי נשים בחברות שבהן הן חיות. עם זאת, האמניות בתערוכה בוחרות לחיות בקהילותיהן וליצור במרחב של חירות אישית ומודעות ביקורתית". המשתתפות בתערוכה: רוואן אבו פילאת, פאטמה אבו-רומי, אנדי ארנוביץ, מרים ברזסקי, חנה גולדברג, אמירה זיאן, שירה זלוור, מג'דה חלבי, רחמה חמזה, לאה לאוקשטיין, היאם מוסטפה, יארא מחאג'נה, רובא סלאמה, הילה קרבלניקוב-פז ופאטמה שנאן.

לזכרו של איימן ספייה

אלפים הגיעו (28.5) לכפר יאסיף להלווייתו של הרקדן איימן ספייה, שנמצא ללא רוח חיים ארבעה ימים אחרי שנעדר בים ליד עתלית. בין המשתתפים בלוויה היו חברי כנסת של חד"ש, אמנים, שחקני תיאטרון, ראשי מועצות, חברים, מכרים ובני משפחה שהגיעו לחלוק לו כבוד אחרון.

בימים שחלפו מאז מותו הטרגי של הרקדן הצעיר, שפיתח קריירה בינלאומית מבטיחה, אני מנסה לתרגם את המחשבות שלי למילים.

את איימן ספייה הכרתי לראשונה כאשר היה פעיל בסניף כפר יאסיף של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י), אי שם בשנים 2006-2007. בימים ההם הקמנו בחד"ש את פורום אדום-ורוד לזכויות להט"ב, והתגייסנו, פעילים יהודים וערבים, כדי לחולל שינוי.

הקמת הפורום לוותה בחשד גדול מצד חברים ערבים, אך גם מצד לא מעט יהודים שמצופה מהם להיות "נאורים ומתקדמים". ניסיונות רבים להעלות שיח על מיניות אחרת או על זכויות להט"ב היו מושתקים ב"זה לא הזמן, יש דברים חשובים יותר", או "אנחנו בעד, אך מה יגידו שותפינו (או לעתים יריבינו) השמרנים".

הפורום אתגר את השיח הזה. איימן ספייה וחבריו התייחסו לפורום האדום-ורוד הלהט"בי כדבר הטבעי ביותר. לפתע, צץ דגל גאווה קטן בהפגנת ה-1 במאי בנצרת. פעילי הפורום השתתפו במצעדי הגאווה בתל-אביב ובערים אחרות עם מסר אדום-ורוד, וגם בלטו כצפוי באירועים של הקהילה הגאה הערבית-הפלסטינית בישראל. איימן ספייה הפך במהרה הפנים האמנותיות והגלויות של הנוער הקומוניסטי הגאה.

סבתי הייתה אמנם רקדנית בלט, אך אני רחוק מעולם זה. יחד עם זאת, עקבתי בהערצה אחרי איימן הצעיר והתקדמותו המקצועית. אני משוכנע שאיימן חולל, באמצעות אמנותו, את השינוי שלא הצלחנו להשיג בישיבות האינסופיות של המפלגה ושל חד"ש. לפעמים אור קטן יכול לגרש חושך גדול. האור הקטן הפך עמוד האש עבור עם רב. תודה לך איימן.

ליאור קיי אבישי

מחאה נגד הסיפוח

אלפים רבים מחו בתל אביב במוצ״ש (6.6) נגד ממשלת הימין בהפגנה של הקואליציה נגד הסיפוח והכיבוש בכיכר רבין. ההפגנה לציון 53 שנה לכיבוש רצועת עזה, הגדה המערבית, סיני, רמת הגולן ומזרח ירושלים, התקיימה בדרישה לעצור את תוכנית הסיפוח מבית היוצר של ראש הממשלה בנימין נתניהו ונשיא ארה״ב דונלד טראמפ, האמורה לצאת לפועל בחודש הבא.

בהפגנה, פרי יוזמתן של חד״ש ומק״י, לקחו חלק פעילים מ-39 תנועות, ארגונים ומפלגות, ובהם: בנק״י, מרצ, שלום עכשיו, קואליציית נשים לשלום, רבנים לזכויות אדם, שוברים שתיקה, מחזקים, מחסום ווטש, אקדמיה לשוויון, גוש שלום, לוחמים לשלום, יש גבול, תנד״י, עמותת סיכוי, פורום המשפחות השכולות, עומדים ביחד, זזים, מסרבות, מאבק סוציאליסטי וקריים מיניסטר.

יו״ר הרשימה המשותפת, ח״כ איימן עודה (חד״ש), השוהה בבידוד לאחר חשיפה לחולה קורונה, פתח את ההפגנה בנאום מוקלט. בנאומו אמר עודה: ״אנחנו נמצאים בצומת דרכים. דרך אחת מובילה לחברה משותפת עם דמוקרטיה אמיתית ושוויון אזרחי ולאומי לאזרחים לערבים. הדרך השנייה תוביל אותנו לשנאה, אלימות, סיפוח ואפרטהייד. אנחנו יכולים לעצור את הסיפוח, אבל כולנו נצטרך להיאבק בו יחד. לא יהיה צדק חברתי אם לא נסיים את הכיבוש, כי אין דמוקרטיה ליהודים בלבד. זהו מאבק נגד הכיבוש ולמען שלום, דמוקרטיה, שוויון וצדק חברתי״.

לאחר מכן שודר נאום של הסנאטור האמריקאי ברני סנדרס, שאמר: ״מיליוני אנשים בארה״ב ומסביב לעולם תומכים בערכים אנושיים אלה. באחריותנו לבנות עתיד של שלום בשביל כל פלסטיני וכל ישראלי. כמוכם, אני מאמין שעתיד הפלסטינים ועתיד הישראלים כרוכים זה בזה, ושמגיע לכל הילדים שלכם לחיות בביטחון, בחופש ובשוויון. התוכנית לספח בצורה לא חוקית חלקים מהגדה המערבית חייבת להיעצר״.

ח״כ עופר כסיף (חד״ש – הרשימה המשותפת) נשא אף הוא דברים בהפגנה, ואמר: ״מניעת הריבונות הלאומית של העם הפלסטיני במולדתו ההיסטורית, גזל אדמותיו, הריסת בתיו, גירוש בניו ובנותיו, הטיהור האתני וההרג הובילו כצפוי להתנגדות – ועמם דם, שכול וכאב בשני הצדדים. במקום להשקיע בחינוך, בבריאות, ברווחה ובדיור, מפזרות ממשלות ישראל את כספן על תחזוק הכיבוש ועל הוצאות צבאיות מיותרות. תחת טיפוח הפריפריה החברתית היהודית והערבית מוציאה המדינה הון עתק על תחזוק התנחלויות בלתי-חוקיות שדינן להתפרק״.

בעצרת נאמו בין היתר מנכ״לית שלום עכשיו שקד מורג, יו״ר מרצ ח״כ ניצן הורוביץ, וח״כ מרב מיכאלי (מפלגת העבודה), והופיעו הזמרות אמל מורקוס ואחינועם ניני.

בתום העצרת חסמו מאות מפגינים את רחוב אבן גבירול הסמוך לכיכר והמשיכו להפגין בכיכר מסריק. כמה מהם נשכבו על הכביש וקראו בגנות הכיבוש והירי באיאד אלחלאק בירושלים בשבוע שעבר. חמישה מפגינים נעצרו.

מערכה בנגב נגד הריסת בתים בכפרים הבלתי-מוכרים

ועדת המעקב העליונה של האזרחים הערבים בישראל החליטה לפתוח בצעדי מחאה בעקבות התוכנית להרוס עשרות בתים של תושבים ערבים-בדואים בנגב. מהועדה נמסר: ״בשבוע שעבר חזרו כוחות האכיפה לשטח בכל הכוח, וביום חמישי חילקו עשרות צווי הריסה בכפרים הבלתי-מוכרים תל-עראד, א-זערורה, אום בדון, סהל א-בגאר ,ואל-עראקיב. לצערנו – חוזרים לשגרה; שגרת ההריסות״. יצוין כי בשבוע שעבר הרסו הרשויות ארבעה בתים בעיר טירה שבמשולש. במפגש בהשתתפות עשרות נציגים שנערך השבוע (7.6) בכפר חִ׳רְבֶּת אַל-וַטַן, קרא יו״ר ועדת המעקב, ח״כ לשעבר מוחמד ברכה (חד״ש), להתנגד למהלך.

בין היתר החליטה ועדת המעקב להצטרף להפגנה שתתקיים ביום חמישי הקרוב, 11 ביוני, בשעה 11:30 בעת הדיון שייערך בבית המשפט העליון בירושלים בשאלת חוקיות הקמת מכרה שדה בריר, שייפגע בתושבי הכפרים שסביב ערד ובעיר עצמה. ביום ראשון, 14 ביוני, בשעה 10:00 תתקיים הפגנה מול משרדי הקרן הקיימת בירושלים. ביום שלישי, 16 ביוני, בשעה 16:00 תתקיים הפגנה נוספת בכפר רַחַ׳מָה הנמצא קילומטרים ספורים צפונית מזרחית לירוחם. הפגנה המונית צפויה בקריית הממשלה בבאר-שבע ביום שני, 22 ביוני בשעה 10:00.

חד״ש - החזית הדמוקרטית לשלום ושוויון

ישיבת המזכירות הארצית

על סדר היום: המערכה נגד הסיפוח והכיבוש; משבר הקורונה והשלכותיו החברתיות; ממשלת האחדות הימנית; הריסת בתים ביישובים הערביים; דיון בהפגנה שנערכה במוצ״ש, 6.6, בת״א

יום שישי, 19.6, 16:00, שפרעם

חד״ש תל אביב -״גיים אובר בוס״

פרק שביעי בפודקאסט ׳גל חד״ש׳

בהשתתפות יסמין יבלונקו, כתבת הטכנולוגיה ב״גלובס״

הפודקאסט זמין להאזנה ביוטיוב, בספוטיפיי, באפל מיוזיק, בסאונד קלאוד, בגוגל פודקאסט ובפוקט קאסט

משמרת מחאה יהודית-ערבית

לא לכיבוש ולסיפוח - כן לשלום ולדמוקרטיה

יום שישי, 12.6, 14:00, צומת גן שמואל

ת״ד 26205, ת״א 6126102, טל׳ 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il

אתר מק״י : www.maki.org.il , אתר חד״ש : www.hadash.org.il